בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקל"ח

פרשת
תולדות
תשפ"ז

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **תולדות**, כבר נכנסנו לחודש **כסליו** - החודש שבו מתחיל להאיר האור הגדול של **ימי חנוכה הקדושים**.

האור של ימי חנוכה הוא זמן שמתגלה ה'אור־הגנוז' של ששת ימי בראשית, והוא הכנה אל ה'אור־הגנוז' שיתגלה בביאת משיח־צדקנו במהרה בימינו, ובימים אלו חלה פרשת תולדות, ובוודאי מונח בתוכה לימוד והכנה לימים אלו, ויש בה מסר הנותן לנו כוח ותשוקה להבין קצת אל מה אנחנו מגיעים - לאיזו קדושה אנחנו נכנסים...

ומובן לכל אחד שפתיחת הפרשה זו הפתיחה של 'עבודת התפילה'; הפרשה מתחילה: "**ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק**", והפרשה מתחילה לספר את התולדות של יצחק אבינו - לידת יעקב אבינו, וביחד איתו עשו, וכל מה שעבר עליו, עד שבסוף הפרשה מובא ענין הברכות שברך יצחק את יעקב אבינו - "**ויתן לך האלקים**"; אנחנו חיים על הברכות שיצחק אבינו נתן ליעקב אבינו! **יעקב בא "בחכמת תורתו" ולקח את הברכות מעשו, וכך יש קיום לעם־ישראל בכל הדורות!**

והנה, הפרשה מתחיל עם ה'יחוס' של יעקב אבינו - מאיזה בית הוא בא... הפסוק אומר: "**ואלה תולדות יצחק בן אברהם**", וכבר בפסוק הזה 'מצלצל' ענין של חינוך - שמגלים לנו איך לראות בית־ישראל, ואיך מתנהגים שם!

והפסוק מספר: "**וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה**";

ובדברי רש"י כאן ישנה הקדמה חשובה: כשמייחסים את יעקב אבינו ואומרים **"ואלה תולדות יצחק בן אברהם"** - שהוא 'החוט המשולש' של האבות הקדושים: הבן של יצחק, והנכד של אברהם, שזהו אכן 'יחוס' גדול וחשוב, מדוע באותו פסוק מספרים על רבקה שהיא **'בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה'**?

וזו לשון רש"י: **'בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן - וכי עדיין לא נכתב שהיא בת בתואל ואחות לבן ומפדן ארם'?!** כלומר: כתוב בפירוש בפרשת שבוע שעבר, שאליעזר עבד אברהם הלך לבית בתואל ולבן, והביא את רבקה שתתחתן עם יצחק, ומדוע לכתוב זאת שוב כאן בפרט כשלא מדובר ביחוס של בני צדיקים?...

עונה רש"י: **'אלא להגיד שבחה, שהייתה בת רשע, ואחות רשע, ומקומה אנשי רשע, ולא למדה ממעשיהם'** - אעפ"כ שהגיעה ממשפחה כזו וממקום כזה, היא לא למדה ממעשיהם! **יש בזה שבח מאד מאד גדול!**

והעניין הזה שייך לכל אחד ואחד מישראל, שלפעמים הוא מגיע ממקום לא כל־כך "וורוד" ביחוסו - מההורים או מהסבים וכו', ואדם מתחיל לחשוב 'חסר לי יחוס'... **והתורה הקדושה אומרת לנו: אדרבה! ענין ה'יחוס' לא חסר לך, ואם אתה מגיע ממקום כזה שהאבא רשע והאח רשע - כמו רבקה, שהיתה חזקה על־אף כל זאת - זהו השבח הכי גדול שיכול להיות! אדם זוכה לחזור בתשובה, והוא לא מתפעל משום דבר אף שהגיע ממקום כזה!**

בליקוטי־מוהר"ן חלק א' סימן י' מביא רבינו את דברי הזוה"ק (יתרו סט.) לגבי דברי יתרו: **"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים"** - **'כדין אתיקר ואתעלא שמא עילאה'**; כי יתרו בא ממקום כל־כך רחוק, ולא רק 'רחוק' אלא **לא היתה עבודה־זרה בעולם שלא עבדה**, ועכשיו הוא מכריז ואומר **"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים"!** מזה רואים שדווקא כשאדם מגיע ממקום לא כל־כך טוב - עלייתו היא הרבה יותר גדולה, וכמאמר חכמינו הקדושים על הפסוק: **"מי יתן טהור מטמא"** - מהיכן הגיע אברהם אבינו?... אמנם יצחק הגיע מאברהם - **"אברהם הוליד את יצחק"**, אבל אברהם בעצמו הגיע מתרח שהיה עובד עבודה־זרה וכו', **אבל דווקא זה הוא 'יחוס' גדול!**

כי באמת, ה'יחוס' של אדם צריך להיות בעיקר 'יחוס עצמו'; אכן, אם יש לאדם יחוס וזכות־אבות - זה יכול לעזור לו בעניינים מסוימים, וכמובא בדברי רבינו ז"ל בספר־המידות, ובוודאי זה דבר גדול, אבל כל זה שייך אם יש לך יחוס **'עצמך'**! אם אין לך יחוס **'עצמך'**, ואתה סומך על האבא או הסבא הגדולים שלך - זה לא יעזור לך הרבה...

פרשת בחוקתי מובאת פרשת התוכחה, ושם באמצע פסוקי התוכחה כתוב הפסוק: **"וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור"**; שואל השל"ה הקדוש: מדוע הפסוק הזה נכנס בתוך דברי התוכחה שהקב"ה מוכיח את

עם־ישראל?...

אומר השל"ה הקדוש: יש לך כזה סבא? אתה מגיע מ'יחוס' כה גדול? זו תוספת של "תוכחה"! מה הכוונה? ממילא אם מוכיחים אדם שהגיע מהיכן שהגיע, מה כבר יכולים לחייב אותו?... **אבל אתה הרי בן של אברהם, יצחק ויעקב, ואיך מתאימים לך מעשים כאלה?!...**

והכלל למעשה, ש'זכות־אבות' יכולה להועיל אם אדם זוכה להמשיך בדרכם, והוא עוד חלק מן ההמשך של 'שרשרת הזהב', אבל העיקר שידאג שיהיה לו **'זכות עצמו'...**

ודבר זה מבוא הרבה בדברי הרבי ר' אלימלך זי"ע בספרו 'נועם אלימלך', ואחד מהם בפרשת אמור - על הפסוק **"אמור אל הכהנים בני אהרן"**, שעיקר היחוס של האדם צריך להיות **מעצמו**, ולא יסמוך על אביו או סבו... **זה צריך לחייב את האדם!**

ובאמת לכל אחד ואחד ישנו היחוס של האבות הקדושים, ואולי באמצע היה איזה ניתוק כלשהו, אבל אנחנו תמיד חוזרים לשורשינו! וממילא זאת צריך האדם לדעת - **אני מתחיל מעכשיו את ה'יחוס' של 'עצמי'!**

מעשה ידוע מסופר על **המגיד ממעזריטש זי"ע** - תלמידו של הבעל־שם־טוב הקדוש זי"ע, שפעם בילדותו פרצה שריפה בביתו, ואימו בכתה מאד על האסון הגדול, רחמנא ליצלן. והנה הוא היה ילד, וכשראה את אימו בוכה - תמה מאד: **'מדוע את בוכה, אמא? בעזרת ה' יהיה לנו בית חדש'...**

וענתה האמא ואמרה: **'אינני בוכה על הבית שנשרף כי־אם על מה שהיה בתוכו... היה לי בבית "כתב יחוס" של משפחתנו מדורי־דורות עד דוד המלך, ומאד כואב לי שזה נשרף!'...**

וענה ואמר הילד הצדיק: **'אמא, אל תבכי; היחוס יתחיל ממני!'...** ואכן כך היה, שזכה להאיר את העולם בהיותו התלמיד של הבעל־שם־טוב הקדוש, והוא אשר העמיד את כל התלמידים הגדולים - הרבי ר' אלימלך, בעל־התניא, החוזה מלובלין וכו' וכו'.

הכלל, ענין של 'יחוס' הוא טוב בתנאי שזה מחייב אותך - שאתה מתעורר מאד: **אני צריך להיות כמו הסבא שלי!** ובעצם צריך האדם להתחיל תמיד **מעצמו**, שזה מה שהתורה הקדושה מלמדת אותנו כאן - מראים לנו מי זאת רבקה, מהיכן היא הגיעה... וכלשון הפסוק: **"בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי"** - התורה הקדושה מספרת לנו בדיוק מאיפה היא באה...

ורבינו הקדוש, בכל ספריו הקדושים, ובכל דיבוריו הקדושים, מלמד אותנו איך אפשר "להוציא טהור מטמא" - איך מהפכים את 'תכלית הירידה' ל'תכלית העליה'! זה העניין של רבינו - **הלימוד של 'התחזקות'** - שאסור לאדם להתייאש בשום־פנים־ואופן, ולא משנה 'מי' הוא ו'מה' הוא, מה הוא עשה עד עכשיו, ואפילו 'יחוס

עצמו' לא היה לו עד עכשיו... הוא מתבייש מאד מה'יחוס עצמו' שלו... אבל עכשיו הוא לקח את עצמו בידיים, והוא מתחיל לעסוק בתורה ותפילה - כל פעם מחדש!

העניין של התחדשות שאנחנו מדברים ממנו הרבה - זהו 'יסוד מוסד' בעניין של רבינו! **אדם לא יסתכל אחורה לרגע, אלא יתחיל 'עכשיו' - "אני מתחיל דף־חדש בחיים שלי!"...**

אדם שהולך בדרך זו - אפשר לו להפוך את הכל... ולא רק 'להפוך', אלא **כל מה שעבר עליך בחייך - יתהפך לזכויות! אדרבה, עשית דברים לא טובים? עכשיו יחפשו זאת כדי להפוך את הכל אל הקדושה!** וכמו שרבינו מסביר (ליקו"מ ח"א סי' כב) את הפסוק המדבר מעניין ביאת המשיח - **ביום ההוא יבוקש עוון ישראל ואיננו** - אומר רבינו: וכי כשמשיח יבוא יחפשו עוונות? אומר רבינו: **אכן כן! יחפשו עוונות כדי להופכן לזכויות!** וזה הלימוד של רבינו - שאפשר להפוך את 'תכלית הירידה' ל'תכלית העליה'!

אנחנו מזכירים זאת כי בזוהר הקדוש של פרשת השבוע - ב'מדרש הנעלם' (ישנם חלקים בזוהר שנקראים 'מדרש הנעלם', וביותר בפרשיות בראשית שבספר הזוהר), - מובא גילוי נורא ונפלא על הפסוק הנ"ל בעניין 'יחוס רבקה' שהיא **"בת בתואל הארמי"**, וכדאי להזכיר את המובא שם בזוה"ק, כי יוצא ממנו הרבה לימודים נוראים:

ובתור הקדמה לזה נזכיר את דברי רבינו ז"ל אשר **"כל מקום מוקטר ומוגש לשמי"** - הקב"ה נמצא בכל דבר שבעולם! וכדברי הירושלמי (תענית א, ה) המוזכר בדברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' יב): 'אם יאמר לך אדם: היכן אלקיך[א]? תאמר לו: בכרך גדול של רומי'; דהיינו שהקב"ה נמצא גם במקום הכי טמא! **כי אמנם שם הוא השורש של הטומאה, אבל בלי איזושהי חיות מהקב"ה - אין שום קיום גם לרע... מוכרח שיש לו באיזו דקות ענין של 'חיות'!**

כן הדבר בעניין חיות ובהמות האסורים באכילה - מאיפה יש להם חיות? מזה שאנחנו **לא** אוכלים אותם ואנחנו מקיימים את התורה הקדושה - על־ידי־זה יש להן חיות! כי זה החיות שלהם - שהם בגדר חיה ובהמה טמאה האסורה באכילה, וכל זמן שנזהרים עם־ישראל מלאכול זאת - הם מקבלים חיות! זה הקיום שלהם! אומות העולם - אין להם את כל המצוות, וממילא הם נעשים מטומטמים ומלאים זוהמה מזה, אבל עם־ישראל שהם **כן** נזהרים - בזה מעניקים להן חיות!

זו דוגמא נוספת לעניין של **"ומלכותו בכל משלה" - "כל מקום מוקטר מושג**

א. פעם פנו לאחד מהצדיקים בהיותו ילד קט: 'אם תגיד לי היכן נמצא הקב"ה, אתן לך פרס'... וענה ואמר הילד בחכמתו: **'אני אתן לך פרס אם תגיד לי היכן הקב"ה לא נמצא'**... איזו השגה שהשיג ילד צדיק וחכם! בדרך־כלל כששואלים ילד היכן הקב"ה - הוא מצביע אל השמים... אבל הילד הזה היה חכם, וענה אל השואל בחכמה, כי **"ומלכותו בכל משלה"!**

לשמי" - שאין שום מציאות בלי הקב"ה! ואכן, שם ברומי זה 'הוותיקן' - שורש טומאת הנצרות, רחמנא ליצלן, אבל בזה שאנחנו נזהרים ומתחזקים באמונה, ואנחנו מובדלים מהם לגמרי - זה הייחוד שלנו!

ועתה ניגש לדברי ה'מדרש הנעלם' על הפסוק הזה - **"בת בתואל הארמי"** וגו' - שהם נוראים ונפלאים, ולומדים מזה כמה מיני לימודים, ומתוכם נזכיר רק אחד:

הנה ידועה המצוה של אכילת סעודה 'מלוה־מלכה', והוא **סימן שלם** בשולחן־ערוך הלכות שבת (סימן ש): **'לְעוֹלָם יְסַדֵּר אָדָם שֻׁלְחָנוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי לְלַוּוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, אֲפִלּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לְכַזַּיִת'**; והרבו צדיקים לדבר מחשיבות סעודת מלוה־מלכה, **ומה צריכים יותר מזה שמרן ה'בית־יוסף' קבע על זה "סימן שלם" בשולחן־ערוך?...** ואם רבינו הזהיר אותנו לא לעבור על **סעיף קטן** בשולחן־ערוך, על־אחת־כמה־וכמה כשמדובר ב**סימן שלם!**

והנה מובא שם במדרש הנעלם, שיש עצם באדם שהיא הקיום של האדם - אפילו אחר הסתלקותו, ולא נשארות הרבה עצמות בקבר [לסתם בני־אדם], העצם הזאת אף־פעם לא מתבטלת ונשארת קיימת לעד, וממנה תהיה תחית־המתים לעתיד לבוא בעת ביאת המשיח - התחייה תתחיל מן העצם הזאת, והעצם הזאת ניזונת מסעודת מלוה־מלכה!

ממשיך המדרש הנעלם ואומר דבר פלאי, שהשם של העצם הזו הוא **"בתואל הארמי"**; והרמז במספר גימטריא **בתוא"ל** - 439, והוא מספר אחד חסר מן הגימטריא של המילה **מ"ת**, רמז שהעצם הזו אף־פעם לא מתה, והיא נשארת קיימת לעולם ועד!

ומדוע אפוא שמה של העצם הוא "בתואל הארמי"? אומר הזוהר [ומוסבר במפרשים]: כי העצם הזאת היא רמאית, למה? כי כל העצמות חושבות שהיא כמותן - היא יחד עם שאר העצמות... **אבל הוא לא מתפעל - 'אני לא כמוכן! כולכן תתבטלנה, ואני נשארת תמיד!'...**

והמפרשים מסבירים (איתא בהרבה ספרים קדושים, ומובא בסידור רבי יעקב עמדין, בענין מלוה־מלכה), שהעצם הזאת איננה נהנית מן האכילות שאדם אוכל, ולא רק שאיננה נהנית מן אכילות האדם - **גם כשהלך אדם־הראשון לאכול מעץ הדעת טוב ורע, וכל גופו נהנה מן האכילה הזאת, העצם הזאת לא נהנתה!** כי היא רמאית, ואיננה נהנית משום אכילה גשמית... ומהיכן יש לה חיות? מסעודת מלוה־מלכה **כשאדם אוכל סעודת מלוה־מלכה, מן הסעודה הזאת היא מקבלת חיות!**

ויוצא מזה דבר נפלא: ישנם בני־אדם שקשה להם לאכול סעודת מלוה־מלכה מחמת ששבעים כבר מן אכילת שבת, ובפרט בחורף שאוכלים את סעודת הבוקר, ואחר זמן לא רב כבר אוכלים סעודת שלישית, וכבר אין מרגישים שום תאבון לאכול סעודת מלוה־מלכה, **אבל זה דייקא העניין של סעודה זו, שנאכלת על השובע, כי ניזונת ממנה אותה עצם שאיננה נהנית משום מאכל אלא רק מסעודה זו בלבד,**

ואיננה מחפשת ענין של 'תאבון'... אין לך תאבון? זה הקיום של העצם הזאת! זה הקיום של העצם הנקראת בתוא"ל - מספר אחד חסר מן המילה מ"ת - שהיא ניזונית רק מזה! אחר השבת אתה 'מלא', ואין לך תאבון - תאכל 'כזית' לשם־מלוה־מלכה בלי שום תאבון...

[ואמנם מצינו באכילת מצה שלא אוכלים בערב־פסח כדי לאוכלה לתאבון, מכל־מקום שונה סעודת מלוה־מלכה - שהיא **דווקא** לא צריכה להיות בתאבון, וממנה נהנית העצם הנקראת "בתואל הארמי"].

וזה הלימוד היוצא מן הפסוק הנאמר על רבקה - "**בת בתואל הארמי**", שהיה הגיעה ממשפחה של רשעים ומקום של רשע, ויחד עם זאת אומר הזוהר שמונח בזה סוד גדול - הסוד של 'מלוה־מלכה'. **וגם פה רואים אנו את הלימוד האמור: מצד אחד נראה דבר מאד שלילי - מספרים מאיזו משפחה הגיעה רבקה, ומצד שני - בתוך שמו של בתואל מרומז העניין של תחית־המתים...**

וזהו לימוד־ההתחזקות של רבינו, שאדם הרוצה 'לקחת את עצמו בידיים', אזי יכול להיות שהוא רע, רחמנא ליצלן, ואמנם "כולו" רע - אין דבר כזה... 100% רע אין! אבל נגיד שהוא 99% רע, **מה עושים איתו? וכי עושים עליו X ופוסלים אותו?!...** ואכן, אדם שאין לו את הלימוד של רבינו - הוא חודש 'אני בשרירות ליבי אלך, יש לי כזה טבע, וזהו'... **אבל אדם שזוכה להתקרב לרבינו באמת הוא מבין "יש לי אפשרות להפוך את הכל אל הקדושה!" - ובלבד שיקח את עצמו בידיים...**

וזה צריך להיות **באמת**, אף שלפעמים זה דורש ענין של 'מסירות־נפש' - שהוא מחזיק מעמד חזק שלא לעשות הזיקות לבני־אדם, או שהוא כבר נקלט ונחשף לכל־מיני מכשירים טמאים וכו' עד שהוא משתגע מזה בעצמו, אבל גם בזה שהוא ינסה לנתק את עצמו מזה הוא גם ישתגע... הוא כבר מכור... בזמנינו ישנם מוסדות ומקומות שמנסים להציל בני־אדם מההתמכרויות הקשות האלו, **ואם אדם הוא רציני - הוא מצליח!** ועם מי הם מצליחים? עם אדם שיש לו רצון! שהוא יודע: **'אני מכיר את החיסרון שלי, אבל אני לוקח את עצמי בידיי, ואני מקבל את מה שאומרים לי'...**

וזה מה שעושים באותם 'מקומות גמילה' - מנסים לעזור לאדם, ומי שאיננו מחזיק מעמד שם - הוא בורח... מה יכולים לעשות איתו?... **אבל מי שנשאר שם ומוסר נפשו לזה אף שהוא מרגיש שזה ממש כמו שחותכים אותו לחתיכות - הוא מחזיק מעמד כי יודע שזו ההצלה שלו - הוא מצליח!**

וזהו הרמז בדברי הפסוק כאן, שמצד אחד זה נראה 'תכלית הירידה' - "**בת בתואל הארמי**", בת של הרשע הגדול הזה, אבל בתוכו ישנו לימוד גדול - היא העצם שיש בתוך האדם הנהנית מסעודת מלוה־מלכה, וכך אפשר להפוך את הכל לעליה גדולה!

והרמז בהמשך הפסוק - "**אחות לבן הארמי**" - יש לומר, דהנה באמת צריכים להיזהר מאד מלבן, וכמובא בדברי רבינו

ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' א): 'אש לבנה'; כי גם הסמ"ך־מ"ם מתלבש לפעמים עם מלבוש לבן... וצריכים להיזהר מאד מן היצר־הרע שמתלבש במצוות. ומאידך - צבע 'לבן' רומז לליבון עוונות, וכמו שכתוב "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" - גם אם נצבע הבגד באדום ח"ו [המרמז לעוונות], אפשר לכבסו ולהפכו לצבע לבן! **יש אפשרות לאדם לחזור בתשובה!**

וזה מה שעשתה רבקה אימנו - אף שהגיעה מהיכן שהגיעה, **היא הסתכלה מהיכן הגיעה, ומזה היא קיבלה לימוד מה "לא" לעשות!** וכמו שצדיקים פירשו את לשון רש"י: **'בת רשע, אחות רשע, ומקומה אנשי רשע, ולא למדה ממעשיהם'** - **"ולא"**, זה מה שהיא **"למדה ממעשיהם"!** אני לומד ממעשיהם מה **"לא"** לעשות!

אדם שהוא לא קיבל חינוך נכון, ואף שהתגדל במקום טוב - החל מתדרדר ועוזב את 'שרשרת הזהב', הוא יודע: 'יש לי יצר־הרע גדול, ואינני יכול ללמוד כמו המשפחה המיוחסת שלי - כמו אבי וסבי'... אבל אדם שהתגדל במקום של רשעים - כמו רבקה, שהיה אביה רשע ואחיה רשע ודרה במקום של רשעים, היא ידעה היטב מה **"לא"**... היא ידעה מה **אסור** לה לעשות... שזה **"ולא - למדה ממעשיהם"**, היא למדה ממעשיהם את העניין של **"לא"** - היא יודעת מה **לא** לעשות! **יש לה 'מלמד־חי' - מה שהם עושים, אני לא עושה!** ובשביל זה צריך להיות לאדם שכל...

וגם בזה אנו רואים את הלימוד של **להפוך את הטומאה לטהרה** - שאדם רואה את הטומאה, ומבין עליו **לא** לעשות! וכמו שהזכרנו לגבי החיות הטמאות - שאנחנו **לא** אוכלים אותן, וכמו"כ 'הכרך הגדול שברומי' - שאנחנו **לא** הולכים לשם! אותו דבר פה - **אני לא יושב בחברת אנשים לא טובים! זה מאד מסוכן!**

ברם, כשאדם הולך לזכות את הרבים - זה ענין אחר, ואז הוא יכול להיכנס גם למקומות כאלה, **לוקח חבילה של ספרים ומפיץ להם!** ואם ישאל האדם: 'אולי זו סכנה?'... על זה היה מוהרא"ש תמיד מזכיר את דברי הגמא (ריש מס' חולין) בעניין שחיטת בהמה, מדוע סכין השוחט וכל צוואר הבהמה לא נעשה טריפה מן הדם הרותח בעת השחיטה? [כי כששוחטים בהמה והדם יוצא - אדים עולים מרוב חום... זה מאד מאד רותח!]. אומרת הגמרא: **'איידי דטרידי למפלט - מבלע לא בלע'**; כלומר, מחמת שהדם יוצא בכוח גדול בעת השחיטה - איננו בולע.

כן הדבר לגבי הפצת ספרי רבינו - אדם שואל: איך אגיע לכל המקומות האלו?... **אתה הולך כמו "זרם" ומפיץ, וממילא זה לא נותן כלל שהטומאה תיכנס...** ואם איזה אדם מתחיל לדבר איתך, ורוצה לספר לך מהשטויות שלו וכו' - **אל תיתן לו! שפוך עליו שפע של דיבורים - 'חביבי, יש הקב"ה בעולם! צריכים לחזור בתשובה! קח את הקונטרס הזה ותראה שיש חיים טובים בזה העולם!'...** - לא נותנים לו בכלל לדבר... הוא טוען 'למה אתה לא עובד?'... ואתה

אומר לו: **'אני עובד ב"ה!'...**

מוהרא"ש היה תמיד אומר בעניין הזה שאומרים לבן־אדם שהוא לא עובד, שיענה: **'בוודאי שאני עובד'...** במה? **'הרי אתה בוודאי לא רוצה שיהיה לי עבודה'...** הבן־אדם מסתכל: מה אתה רוצה?... מה אתה מדבר?'... ואתה עונה לו: **'אני עובד ב"חברא־קדישא"... ואתה בוודאי לא רוצה להגיע אל העבודה שלי'...**

מוהרא"ש היה אומר [וכותב זאת במכתבים], שהאדם הזה הוא לא משקר, כי אדם שזוכה להפיץ ספרי רבינו - הוא מה"חברא־קדישא"! ואדרבה, הוא "מחיה מתים"! הוא יודע מה צריכים לעשות... ולא צריכים להיכנס ל"משא־ומתן" עם כאלה אנשים ששואלים: 'למה אתה לא עובד', 'מדוע אינך בצבא'... **אני בצבא ב"ה; אני מניח תפילין וציצית בכל יום - אני בצבא של הקב"ה!**

כללו של דבר - אדם צריך להיות כל־כך חזק שלא יתן לכל הדברים האלו להיכנס בו, ולא להתפעל מבני־אדם כאלה.

וזו העבודה הקדושה של הפצת אור רבינו, שאדם יודע שזו התכלית - להאיר ולהציל נשמות ישראל! וכשאדם מגיע למקומות כאלה - **שלא יהיה לו שום כוונה אחרת! זו התכלית - להאיר את האור של רבינו!** ואם בין־כך הקב"ה יזכה אותי שיהיה לי גם שפע בגשמיות - בסדר, אבל אני הולך כדי לזכות את עם־ישראל! **כשאדם הולך לזכות את עם־ישראל - הוא אף־פעם לא מפסיד, לא ברוחניות ולא בגשמיות!**

וזה אחד מהלימודים שאנחנו למדים מפרשת השבוע, שרבקה היתה **"בת בתואל הארמי"** והיתה **"אחות לבן"** והגיעה ממקום כמו **"פדן ארם"**, ואעפ"כ היא יוצאת משם ו**"לא" למדת ממעשיהם** - היא יודע היטב מה היא **לא** עושה, ומה **אסור** לה לעשות...

וזהו הלימוד היוצא מתחילת הפרשה - ענין של **'יחוס'**, ללמד אותנו: **אתה בן של יצחק ונכד של אברהם? טוב מאד! ראה ללכת בדרכי אבותיך! תמשיך את 'שרשרת הזהב'! אך גם אם אתה "בת בתואל הארמי אחות לבן" - גם לך יש 'יחוס', והיחוס מתחיל ממך, ויתן לך זכות גדולה!**

והנה, מיד אחר הענין של ה'יחוס', מלמדת אותנו התורה הקדושה מה עשו אבותינו הקדושים - יצחק אבינו ורבקה אמנו: **'תפילה'!** הם לא נפקדו כבר 20 שנה בזרע־של־קיימא, וזו עצתם - **תפילה!**

הגמרא אומרת (יבמות סד.): **מפני מה היו אבותינו עקרים? מפני שהקב"ה מתאווה לתפילתן של צדיקים**; הקב"ה אוהב לשמוע את התפילה של הצדיקים!

ובמדרש איתא: הקב"ה מתאווה לתפילתן של **ישראל**; כי "ועמך כולם צדיקים", ואף שבגמרא כתוב שהקב"ה מתאווה לתפילת "הצדיקים" - המדרש אומר "ישראל", כי לכל יהודי יש נקודת 'צדיק', והקב"ה אוהב את התפילה שלו!

לפעמים עובר על האדם איזה משבר

בחיים, והוא סובל מאיזה ענין - אם זה במציאת הזיווג, שישנן כל־כך הרבה מניעות ובלבולים, ואדם נשבר - 'מה יהיה איתי כבר?!'... **התשובה היא: הקב"ה רוצה לשמוע את התפילות שלך!**

ואכן אחר שזכה להתחתן - ה'שלום־בית' לא ממש כמו שצריך להיות... מה עושים? ישנם החושבים 'אין כבר תקנה'... 'זה לאחר מעשה"... אין מה לדבר'... **אין דבר כזה! אדם צריך להיות חזק בתפילה ולברוח אל הקב"ה 'ריבונו של עולם, רחם עלי! אני יודע שכולי בידך, תן לי כוח לשפר ולשפץ את המידות שלי!'...** - יש עצה! **אין דבר בעולם שאין לו עצה!** מוהרא"ש היה תמיד חוזר על הסיסמא: **'כשם שיש דרך להיכנס לבעיה, כן יש דרך לצאת ממנה!'** - זה לא 'חד־סטרי' אלא 'דו־סטרי'! נקלעת לאיזו בעיה? אם תהיה רציני - תוכל לצאת מזה! הרי נכנסת לזה באיזושהי דרך - **כך גם תצא מזה!** ואדם צריך להיות חזק בזה ולדעת אשר 'אין שום יאוש בעולם כלל', ויש לו תקנה בחייו!

ומה עליו לעשות? לא ישב על הספה ויגיד 'אני מחכה שתבוא הישועה'... **צריכים להשקיע!** ובמה צריכה להיות ההשקעה של האדם בעיקר? **בתפילה!** הקב"ה מתאווה ומצפה לתפילות של האדם!

כשאדם חזק בתפילה, בזה הוא מראה שאין הכוח בידו כי־אם בידיו יתברך; אם אדם יושב על הספה ואומר שהוא מחכה לישועה בלי לעשות כלום - זו עצלות ויאוש... אדם נמצא במיטה מיואש... ולא יכולים 'בכוח' להכריח אותו, אלא מגלים לו: **תכניס את הכוח שלך בתפילה! לך ותתפלל להקב"ה! בתוך הבית, באיזה שדה, באיזה מקום - להתפלל להקב"ה! תשבור את ה'ישות' שלך ותגיע להכרה מלאה שהכל תלוי ביד הקב"ה! כשתגיע לזה - אז תתחיל לראות ישועות! זו עבודת התפילה - 'עבודה שבלב'!**

וזה אחד מן הלימודים של הפרשה - אחר שהשגנו את ה'**יחוס**', הן היחוס המפואר של יעקב בן יצחק בן אברהם, או מאידך - היחוס של רבקה שהיא "בת בתואל הארמי אחות לבן מפדן ארם", **עכשיו אתה חזק ולא משנה מאיזה יחוס אתה בא? עכשיו מקיימים את הפסוק שבא מיד: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא"!** הם הבינו 'יש לנו בעיה, ומה עושים? רק תפילה!'...

וחכמינו הקדושים אומרים (בר"ר סג, ה): **'וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ - רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר שֶׁשָּׁפַךְ תְּפִלּוֹת בְּעשֶׂר'** [כי תי"ו ושי"ן מתחלפות, וא"כ **'ויעתר'** כמו **'ויעשר'**]. כשאדם רוצה להתפלל, עליו להתפלל **'בעושר'**, מה הכוונה? הסביר מוהרא"ש ז"ל: אצל עשיר גדול - בכל כיס שקיים אצלו הכסף זורם... עשיר אמיתי - יש לו כסף בכל מקום [לא גנב ח"ו, כי כבר כתוב מהו סוף גנב, רחמנא ליצלן... אלא עשיר שהשקיע והקב"ה עזר לו והרוויח, ויש לו כסף, ויוצא לו כסף מכל הכיסים - "מהשרוול"... לא חסר לו!], **וכך צריך האדם לנהוג בתפילות - שישפוך תפילות בעושר! מכל כיס, מכל דבר - קטן או גדול - יתפלל!** אמנם כאן מדברים מדבר גדול

- שהיו עקרים שנים רבות והתפללו על כך, אך כן הדבר בכל דבר ודבר - אפילו קטן - צריכים להתפלל!

מובא בשיחות־הר"ן (סימן רלג): **'וְכֵן שָׁמַעְתִּי אָנֹכִי גַּם כֵּן מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ עַל דָּבָר קָטָן וּפָחוּת מְאֹד שֶׁהָיָה קְצָת מֻכְרָח לִי[ב]. וְאָמַר: תִּתְפַּלֵּל עַל זֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעָמַדְתִּי מִשְׁתּוֹמֵם. כִּי הָיָה לִי לְדָבָר פָּלָא בְּעֵינַי לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל דָּבָר פָּחוּת כָּזֶה. וְגַם כִּי לֹא הָיָה מֻכְרָח בְּיוֹתֵר. עָנָה וְאָמַר** (בִּלְשׁוֹן תֵּמַהּ)**: אֵין זֶה כְּבוֹדְךָ שֶׁתִּתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל דָּבָר קָטָן כָּזֶה?!'**; כי אדם צריך להרגיל את עצמו תמיד בתפילה, הן על דבר גדול והן על דבר קטן, וזה נקרא שאדם **'שופך תפילות בעשירות'** - אני צריך משהו? אני כבר משתף, כביכול, את הקב"ה: **'ריבונו של עולם, אני צריך את זה ואת זה'** - כל דבר! אשרי המרגיל את עצמו לדבר **תמיד** אל הקב"ה!

רבינו רצה שיהיה לנו התבודדות **כל היום**, וכי הכוונה שאדם ילך כל היום לשדה להתבודד - מהבוקר עד הערב?... מוהרא"ש הסביר זאת תמיד: **כל היום יהיה לך "המשך אחד" של תפילה!** הרי אדם תמיד עסוק (מלבד בזמן שהוא ישן), ובכל עת תדבר אל הקב"ה - אתה הולך עכשיו לאכול, אתה הולך ללמוד, אתה הולך לעבודה, תמיד תהא תפילתך בפיך!

זה נקרא **'וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' - שֶׁשָּׁפַךְ תְּפִלּוֹת בְּעִשָּׁר'**!

והפסוק אומר: **"לנוכח אשתו"**, וכל המפרשים מדברים מפירוש הענין **"לנוכח אשתו"**, ורש"י מפרש בפשטות: **'זה עומד בזווית זו ומתפלל, וזו עומדת בזווית זו ומתפללת, ושניהם מתפללים'** - זה פירוש **"לנוכח אשתו"**.

והנה יכולין להסביר זאת **בפשטי־פשטות** מתוך לימוד נפלא ומסר חזק: הנה יצחק אבינו הוא **'חתיכה של תפילה'**, וכמו שכתוב בפרשת שבוע שעבר: **"ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב"** - רבינו אומר שזו מעלה גדולה לאדם להתבודד בשדה (שיחות־הר"ן, סי' צח, קמד) וחכמינו הקדושים אומרים שהוא תיקן אז תפילת מנחה, ולא רק באותו היום, אלא **זו היתה תמיד עבודתו** - שהוא היה הולך אל השדה להתפלל 'לפנות ערב' - אחר־הצהריים הלך אל השדה להתפלל, וכמבואר בשיחות־הר"ן שם כמה שיבח רבינו את ענין התפילה בשדה - שכל העשבים והצמחים נכללים בתוך תפילתו של האדם[ג], וזה היה 'מקצועו הקדוש' של

ב. אצלנו מקובל שפעם נקרע לו איזה כפתור והיה לתפור הבגד ולא הסתדר עם המחט והחוט וכו', ואמר רבינו: **"התפללת על זה?"** והיה אצלו פלא שגם על זה צריכים להתפלל...

ואף שרבינו אמר זאת לרבי נתן קצת בגערה - **'לא מתאים לך להתפלל על זה?!'**... רבי נתן הוא תלמיד אמיתי שלמד מזה לימוד לכל החיים שלו - שגם על דבר כזה כמו תפירת בגד (הן אם הוא בעצמו תופר, והן אם אשתו או שמביאים לתופרת) צריכים להתפלל!

ג. וכן איתא שם בעניין שרבינו היה נוסע כמעט כל יום לטייל סמוך לעיל, וכמה תורות נאמרו אז, ומספר רבי נתן:

יצחק אבינו - "**ויצא יצחק לשוח בשדה**".

ובאמצע התבודדותו בשדה - מספרת התורה הקדושה - פתאום הגיע השידוך שלו, וכמו שכתוב: "**וישא עיניו וירא והנה גמלים באים**" - אליעזר מגיע עם הגמלים והביא את רבקה אמנו ליצחק אבינו; באמצע ההתבודדות הגיעה לו הישועה... **ולמדים מזה איך זוכים לישועה לשידוך - ע"י תפילה!** תתפלל? יביאו לך את השידוך שלך!

אז יצחק אבינו הוא 'דוגמא־חיה' של תפילה.

והנה רבקה אמנו בוודאי היתה צדקת גדולה, אבל הפסוק ייחס אותה למשפחה של אנשים לא כל־כך טובים - "בת בתואל הארמי אחות לבן"; והנה יצחק אבינו התחתן עם רבקה, והוא בונה את הבית (הבעל בונה את הבית), ומחליט: '**אני אלמד את אשתי איך בונים בית**'... והוא עוסק הרבה בתפילה.

וזה הפירוש בפשטות שאפשר לומר בפסוק זה: "ויעתר יצחק לה' **לנוכח אשתו**"; כי הנה בדרך־כלל צריכה **התבודדות** להיות במקום סגור ושקט - שאף־אחד לא נמצא שם [לפעמים זה שדה, או איזה הר, והעיקר שאף־אחד לא יודע איפה אתה נמצא], והאדם שופך את ליבו להקב"ה לבדו, כי זה מביא לו '**אמת**' - רק הוא לבד עם הקב"ה!

ואכן, יכולים להתבודד עם הקב"ה בכל מקום, וכמו שרבינו אומר - גם תחת הטלית, או סמוך לאיזה ספר בבית־המדרש [נראה שאתה לומד, ובעצם אתה מתבודד], ואפשר להעלים את העניין של התבודדות, אך אם זה בפני בני־אדם - זה לא כמו שהאדם הוא לבדו, ובפרט אם רוצה להתבודד בקול - יתבייש בפני אחרים, כי איננו רוצה שמישהו ישמע מה הוא אומר, ועל־כן בדרך־כלל צריכה התבודדות להיות בהצנע.

אבל כאן, שיצחק אבינו התחתן עם רבקה והם מקימים עכשיו את כלל ישראל, הוא מחנך אותה "הבית שלנו בנוי על תפילה"! וזהו "ויעתר יצחק לה' **לנוכח אשתו**" - כך הוא יסד את ביתו!

ואמנם כבר בשדה היא ראתה אותו מתבודד, וכמו שכתוב בפירוש - שראתה אותו מרחוק ושאלה את אליעזר מי האיש הלזה [היא היתה צדקת, וראתה שם 'גילוי שכינה', ושאלה מיד מי זה], ואמר אליעזר: "**הוא אדוני**" - זה בעלך לעתיד... נמצא שהיא כבר ראתה את עבודת התפילה של יצחק אבינו, ובוודאי

'וְעָמְדְנוּ בְּשָׂדֶה אֶחָד וְיָרַדְנוּ מַהֲעֲגָלָה, וְהוּא הָיָה עֲדַיִן יוֹשֵׁב עַל הָעֲגָלָה וְעָמְדְנוּ סְבִיבוֹ. בְּתוֹךְ כָּךְ הִגִּיעַ שְׁעַת הַמִּנְחָה, וְהֵיינוּ רוֹצִים לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, אָז אָמַר הַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְהָעִנְיָן שָׁם: שֶׁכְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִין בַּשָּׂדֶה אָזַי כָּל הָעֲשָׂבִים וְכוּ' נִכְנָסִין לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וְאָמַר אַחַר־כָּךְ, שֶׁכְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים סְבִיבוֹ הוּא רוֹאֶה כָּל הָעֲשָׂבִים, אַיִךְ כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב דּוֹחֵק עַצְמוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהָעוֹמְדִים שָׁם כְּדֵי לַעֲלוֹת וְלִכָּנֵס בְּתוֹךְ תְּפִלָּתוֹ'; היו לרבינו 'עיניים פתוחות', והוא ראה איך העשבים רוצים להיכלל בתפילתו. [חכמינו הקדושים אומרים: אין לך כל עשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שעומד עליו ואומר לו 'גדל'! ורבינו היו לו 'עיניים פתוחות' וראה איך שכל העשבים משתוקקים וכוספים להיכלל בתוך התפילה...].

שיצחק אבינו המשיך את עבודתו בשדה, **אבל כאן התורה מספרת לנו שהיתה לו גם עבודת־תפילה בתוך הבית - "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו" - כדי שגם אשתו רבקה תראה מה זה ענין של תפילה!** ואכן היא עמדה בזווית **שלה** והתפללה, אבל מהיכן היא למדה זאת? **מבעלה!** 'הוא עומד בזווית זו ומתפלל', ולכן היא הבינה שהיא צריכה 'לעמוד בזווית זו ולהתפלל', ואכן זה מה שהיא עושה...

זה 'בית של יהודי'! אדם זוכה להתחתן - במה מחנכים את הבית? עם תפילה! וזה עוד לפני שיש ילדים... וכשיש ילדים - בוודאי צריכים לחנכם וללמדם מהי 'תפילה' ומהי 'התבודדות', ואשרי האבא שמכניס גם את ילדיו בתוך העניין של התבודדות!

ואין הכוונה שלוקח אותו בכוח ודורש ממנו להתבודד... שמעתי שהיו כאלה מאנשי־שלומינו שרצו לחנך בניהם להתבודדות, והושיבום - **"שב פה על הכיסא! אתה לא זז מכאן, ואתה מתבודד!"...** איך אפשר לחנך ככה ילד לתפילה?!... הוא 'יתפוצץ'... אלא צריך **'להראות לו דוגמא'!**

היה סיפור אצל אחד מאנשי־שלומנו שישב בסלון ביתו על־יד ספר והתבודד להקב"ה[ד], והנה נכנס בנו לבקש ממנו דבר־מה, וענה ואמר האבא אל הילד: **'מתוק, עכשיו אני באמצע להתבודד להקב"ה,; עוד מעט אגמור ואשמע אותך'...** כך הוא אמר בתמימות. הוא לא דחה אותו, אלא הסביר לו: 'עכשיו אני באמצע לדבר אל הקב"ה, כשאסיים - אשמע מה יש לך לומר'...

אתם יודעים מה קרה לילד הזה? הוא יצא לחוץ לחבריו ואמר להם: "אבא שלי עכשיו באמצע לדבר אל הקב"ה!"... ובתחילה צחקו ממנו, והוא בשלו - **"אני אומר לכם, אבא שלי עכשיו באמצע לדבר אל הקב"ה!"...**

לא משנה אם הם כן הבינו או לא הבינו - העיקר ש**'הוא'** הבין! הוא נכנס וראה את אביו מתבודד אל הקב"ה... **איזה חינוך קדוש וטהור זה!** לא שאתה לוקח אותו וקושר אותו עם גארטל אל הכסא - "עכשיו תתבודד להקב"ה!"... אלא תראה לו **דוגמא** איך אתה עוסק בתפילה, ואתה מסביר לו: **'עכשיו אני מתבודד ומדבר אל הקב"ה'...** - צריכים ישועות ומתבודדים להקב"ה, ומסבירים לילד **'כבר ראיתי הרבה ישועות'** - מספרים לו שזוכים לראות הרבה ישועות, וממילא זהו **'לימוד־חי'** אל הילד, ולא סתם 'סיפור' שסיפרו לו... **הוא ראה 'דוגמא־חיה'!**

וזהו "ויעתר יצחק לה' **לנוכח אשתו**" - היא ראתה 'דוגמא־חיה' של תפילה להקב"ה, וממילא 'זה עומד בזווית זו, וזו עומדת בזווית זו, ומתפללים'... ואמרו צדיקים: **"נכח"** ראשי־תיבות **נ**'שמת **כ**'ל **ח**'י, היינו שאדם זוכה לעסוק בתפילה, וזה כל החיים שלו...

ועל־ידי שהם היו חזקים בתפילה - זכו

ד. בוודאי טוב להתבודד בשדה, וכמבואר לעיל, אבל גם בבית יכולין להתבודד!

לפעול ישועה, ואומר הפסוק: "ויעתר **לו** ה'". מדייק רש"י: מדוע כתוב **'לו'** ולא **'לה'**? אומר רש"י: **'אינה דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע'**; ועל־כן ענה הקב"ה ליצחק, שהוא 'צדיק בן צדיק'.

והנה לכאורה יש כאן שאלה גדולה, ובפרט כפי המבואר לעיל: הלא רבקה אימנו הגיעה ממקום של רשעים - מפדן ארם, והיה לה אח רשע - לבן, ואביה היה רשע - בתואל, ואיזו מסירות נפש היתה לה, וכמה קידוש שם שמים זה עשה, וכנ"ל שאמר יתרו בעת שהתקרב: **"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים"**, ואומר הזוה"ק שאז התקדש שם שמים בכל העולמות! **אדם שהוא כ"כ רחוק, והוא בא ומכיר את הקב"ה - זה ה"קידוש ה'" הכי גדול!**

ולפי־זה יש לשאול בדברי רש"י כאן: אם מעלת רבקה כל־כך גדולה דייקא מחמת שהגיעה מכזאת משפחה - מדוע לכאורה פוסלים את התפילה שלה ואומרים שגדולה תפילת צדיק בן צדיק מתפילת צדיק בן רשע? זה עלול להחליש את האדם - ה'יחוס' שלי הוא לא כל־כך גדול, ואולי התפילות שלי לא מספיק חשובות בשמים?... אולי הקב"ה לא יענה ליי?...

והנה פעם היה סיפור כזה אצל מוהרא"ש, בעת השיעור של יום רביעי בלילה, שמוהרא"ש שאל את השאלה הזו, וישב שם אחד מאנשי־שלומינו שהגיע ג"כ ממשפחה מאד פשוטה, ואמר למוהרא"ש: **"יש לי תשובה לשאלה הזאת!"...** והמשיך ואמר בתמימותו: **"הקב"ה רצה לשמוע עוד תפילות ממנה!"...** כי הנה יצחק הרגיש שהקב"ה כבר ענה לו, אבל לרבקה אימנו הקב"ה לא ענה מחמת שרצה לשמוע עוד תפילות מפיה - תפילות של 'צדיק בן רשע' שמסר נפשו להתקרב להקב"ה! **איזו מסירות־נפש היתה לרבקה כל חייה, וממילא הקב"ה אוהב לשמוע יותר ויותר את תפילותיה, ועל־כן הקב"ה שמע לו ולא לה - בדיוק הפוך מן הפירוש שחושבים שתפילתה לא היתה חשובה, אדרבה! תפילתה היתה יותר חשובה!**

וזה תואם אל העניין הנ"ל על הכתוב **"בת בתואל הארמי"**, שדייקא זהו שמה של העצם שממנה תהיה 'תחיית־המתים'... אמנם הוא 'רמאי', אבל **בשרשו** הוא מקום גבוה מאד - שלא נהנה מעץ הדעת טוב ורע, ונהנה רק מסעודת מלוה־מלכה... זה **"בת בתואל"**!

נמצא אפוא שבוודאי **"אינה דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע"** - כי הקב"ה מאד אוהב את התפילה של 'צדיק בן רשע', ועל־כן לא ענה לה הקב"ה, כי רצה לשמוע עוד ועוד תפילות...

ואשרי אדם שזוכה להכניס את עצמו בעבודת התפילה, והוא לא מטעה את עצמו, הוא יודע **'אין לי שום עצה אחרת אלא רק תפילה!'**... אדם יש לו איזו בעיה בחיים - יש לו בעיה עם **עצמו**, הוא נקלע לכל־מיני דברים לא טובים, והוא תוהה: 'מה אעשה עם עצמי?!'... הוא מכור לכל־מיני שטויות, רחמנא ליצלן, ומה יעשה?!... רבינו צעק **'אין שום יאוש בעולם כלל'**, ואדם צריך

להכניס את עצמו **בכל כוחותיו** בעבודת ה' - באהבת התורה ויראת־שמים! **הוא יודע: 'כבר הגעתי לתחתית־הסלע, ומכאן כבר אין שום עצה אחרת אלא רק לעלות למעלה!'...** - אדם כבר הגיע לעומק־התהום, אין יותר לאן לרדת, אל ישב שם... אלא מכאן יש דרך רק לעלות למעלה! ולא משנה מיהו - בחור, אברך, מבוגר - יעלה למעלה! **יכניס את עצמו בתורה הקדושה!**

הפסוק אומר: **"ותהר רבקה אשתו"** - **'ותהר'** אותיות **'תורה'**, **'רבקה'** אותיות 'הַבְּקֶר', שזה ענין שאדם מתחיל בכל יום את עבודתו מחדש - **"חדשים לבקרים רבה אמונתך"**; אדם זוכה לקבל יום חדש מהקב"ה בקומו בבוקר - **"להגיד בבוקר חסדך"** - אדם עושה התחלה חדשה! יש לי יום חדש! הוא מברך 'ברכות התורה', ומתחיל... ואזי יזכה אל המילה הבאה בפסוק: **"אשתו"** - אמרו צדיקים רמז במילת **'אשתו'** ראשי־תיבות **א**'הבת **ת**'ורה **ו**'יראת **ש**'מים.

אשרי אדם שזוכה להכניס את עצמו בכל יום בעבודה חדשה, ולא מסתכל מה היה איתו עד עכשיו ומה יהיה איתו לעתיד - **עכשיו קיבלתי יום חדש? עכשיו בוקר חדש? אכניס את עצמי ב"אהבת תורה ויראת שמים"! אני מהפך את הכל!**

ואז מה יתגלה? יתגלה שכל מה שעבר עלי עד עכשיו - שזה ענין של **"בת בתואל הארמי"** וכו' - עכשיו יתהפך הכל לטובה, ומזה יהיה 'תחיית־המתים'!

מה הכוונה 'תחיית־המתים'? חכמינו הקדושים אומרים: 'רשעים בחייהם קרויים מתים'; ומהי העצה? צריכים 'תחיית־המתים'! ואין הכוונה רק לתחיית־המתים שתהיה אחר ביאת המשיח, **'תחיית־המתים' צריכים בכל יום ויום!** שלוש פעמים ביום אנחנו מזכירים את ברכת "מחיה המתים" - **'מחיה מתים אתה רב להושיע'**, והוא לשון הווה - **"מחיה" מתים!**

בתחילת מסכת תענית, הגמרא אומרת שמזכירים בכל יום תחית־המתים מחמת **"דכולי יומא זמניה הוא"**, והפירוש בפשטות שבכל יום יכול להיות 'תחית־המתים', ולכן מזכירים זאת כל יום. אבל בעומק הפשט **"דכולי יומא זמניה הוא"** היינו שאדם צריך את העניין של 'תחית־המתים' **בכל יום!**

ועל־כן אנחנו מזכירין זאת בכל תפילה - **'מחיה המתים'**, שאדם זוכה להחדיר בעצמו: **'עכשיו אני חי מחדש! עכשיו הקב"ה מחיה אותי! אני מתחיל מחדש!'...** ואמנם מקודם הייתי, רחמנא ליצלן, במקום הכי גרוע, אבל עכשיו אני מחיה את עצמי ואני עושה התחלה חדשה!

ולזה זוכים ע"י 'עבודת התפילה', כי זה מה שמנחה את האדם להגיע לכל זה - אם הוא חזק בתפילה! סתם מעצמו זה לא ילך... רק אם אדם מחפש ומבקש **'ריבונו של עולם, רחם עליי!' - הוא מרגיש כבר "אחר הדברים האלה" - שאין ממה לדבר, אבל אצל רבינו למדנו שאין כזה דבר "אין ממה לדבר" אלא "יש ממה לדבר" - אם תתחיל לדבר, תראה שאכן "יש ממה לדבר" - תתחיל לדבר אל**

הקב"ה ולפרש שיחתך לפניו יתברך, ולבקש רחמים ותחנונים שהקב"ה ימחל ויסלח לך!

אדם שלוקח את עצמו בידיים - יש לו תקוה שיתקיים אצלו **'תחיית־המתים'** - הוא נהפך לבריה אחרת לגמרי! וזה תלוי ב**'רצון'** של האדם - שהוא לא מתייאש, ומקבל את לימודי הצדיקים, והוא לא מסתכל לא על ה'יחוס' שלו ואפילו לא על היחוס של עצמו שהיה עד עכשיו - הוא היה ה' ישמור לא במקום טוב, אבל הוא מתחיל מעכשיו! וכמו שאמר המגיד ממעזריטש לאימו בעת השריפה: **'אמא, אל תבכי; היחוס יתחיל ממני!'** - ואת זה צריך **כל אדם** להגיד **לעצמו** בכל יום - **'היחוס יתחיל ממני, עכשיו! עכשיו אהיה כבר מיוחס'...**

עם־ישראל קיבלו את היחוס מאת הקב"ה ג' ימים קודם קבלת־התורה בחג השבועות - ביום ב' סיון [שנקרא 'יום המיוחס'] - וכמו שכתוב: **"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"** - כל עם־ישראל יעמדו בהר־סיני ויהיו "ממלכת כהנים"; נמצא שכבר אז קיבלנו את היחוס שלנו, וממילא זה לא משנה מי היה בדיוק האבא או הסבא שלך... **אנחנו בני אברהם, יצחק ויעקב!** וכמו שאנחנו מזכירים בכל יום בתפילת שחרית: **"אבל אנחנו עמך בני בריתך בני אברהם אוהבך"** - שזה היחוס הגדול שלנו; אבל אפילו אם לא היינו נאמנים אל ה'יחוס' הגדול שלנו, וכדברי השל"ה הקדוש שהזכרנו לעיל - שזו התוכחה לאדם: 'אתה בן אברהם, יצחק ויעקב, ועושה מעשים כאלו?!'... - התביעה עליך היא יותר גדולה! ועל זה אדם אומר: **"היחוס יתחיל ממני עכשיו! ביום זה וברגע זה אני מתחיל 'יחוס חדש', ולא אכפת לי ולא מעניין אותי איפה הייתי עד עכשיו - מעכשיו אני מתחיל יחוס חדש!"...**

והמילה **'יחס'** מורכבת מן האות **י'** - שהיא החכמה, ואותיות **ס"ח** - גימטריא **חיי"ם**, שזה החיים של האדם, וזה ה**'יחוס'** - שאתה יכול ברגע הזה להתחיל **'יחס'** חדש - **יחוס חדש!** אני לוקח עצמי בידיים ומתחיל חיים חדשים ברצינות, ואני זוכה ל'אהבת התורה ויראת שמים'! **ואם אדם הוא באמת רציני - הוא יצליח! ובפרט כשהוא מקשר כל דבר לתפילה, והוא מתפלל להקב"ה 'ריבונו של עולם, תרחם עלי! זהו רצוני!'...**

בתפילה האדם צריך להוציא **בפיו** את הרצונות שיש לו **בלב**; הרי לכל אחד יש רצונות טובים, ואפילו האדם הכי גרוע - הוא אומר 'הלוואי והייתי זוכה, רק לא הולך לי'... **אבל כשתוציא את הרצונות שלך מהלב דרך הפה** - רבינו קורא לזה "נקודות הכסף" (ליקו"מ ח"א סי' סו), שצריך האדם להוציא את רצונותיו בפיו - **זה בונה כלים, ובתוך הכלים האלו ישפיע לך הקב"ה כל מה שאתה רוצה! ואדרבה, אתה מרגיש 'צדיק בן רשע', ורק אתמול אתה יודע בעצמך מי היית, רחמנא ליצלן... אבל הקב"ה אוהב את תפילותיך!**

וכמו שאמר הבחור הנ"ל למוהרא"ש באמצע השיעור - שדווקא מחמת היותה 'צדיק בן רשע' חיבב הקב"ה את תפילותיה; והבחור הזה היה דווקא בחור פשוט

מאד, ואמר כזה דיבור נפלא, **ומוהרא"ש היה רגיל הרבה שנים לחזור על הדיבור הזה**, והיה מזכיר את דברי הזוה"ק (במדבר קנז:): **'דְּלָזְמְנִין בְּאָפַּרְקְסָתָא דְּעַנְיָא תִּשְׁכַּח מַרְגָּנִיתָא'** - לפעמים באמתחת העני מוצאים יהלום... העני הלך ומצא כל־מיני דברים שונים, ופתאום יש לו בתוך השק גם יהלום... **העני בעצמו לא ידע שזה מה שיש לו, אבל יש אצלו יהלום!** כן אמר מוהרא"ש על אותו בחור, שאמר למוהרא"ש כזה 'פשט' נפלא - **הקב"ה לא ענה לה כי רצה לשמוע עוד ועוד תפילות מפיה!**

ואשרי האדם שיודע את זה, ולוקח עצמו בידיים ומתפלל להקב"ה, ואז יזכה לסייעתא דשמיא, וכמו יצחק ורבקה - שיצא מהם עם־ישראל, **ואף שגם עשו הגיע עם יעקב, זה אותו ענין הנ"ל: מדוע יעקב יוצא יחד עם עשו? כי מכירים את הגדולה של יעקב כשיש עמו את עשו, שהוא יודע איזו 'חברותא' יש לו... עשו נמצא על־ידו... אבל הוא ידע שצריכים להיזהר ממנו! וכמו שהזכרנו לעיל - את גודל השמירה שצריכים מחברים רעים!**

ובזה מפרשים צדיקים את העניין שכאשר חלפה רבקה אימנו על־פני בית־המדרש רצה יעקב לצאת, ונשאלת השאלה: ממילא עשו - הוא רוצה לצאת לעבודה־זרה, אבל יעקב אבינו מדוע רוצה לצאת?... הלא במעי אימו הוא לומד את כל התורה כולה, ומדוע הוא רוצה לצאת? התשובה היא פשוטה: **יש לו חבר על־ידו - עשו, וממנו צריכים להיזהר... צריכים לברוח!**

וכמה צריך האדם להיזהר מחברים רעים, וכמה צריך לשמור שהוא **בעצמו** לא יהיה חבר רע, רחמנא ליצלן... **אדם שהוא מסית ומכשיל אחרים, רחמנא ליצלן, זה הדבר הכי גרוע!**

ואכן, איתא בפירוש, אחר שנולד - פרש יעקב אבינו לעבודת ה' יתברך, ועשו עשה את שלו... **וזו כל פרשת השבוע - 'לימוד חי' איך להנהיג את החיים הקדושים שלנו!**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה להתחזק מאד, ולהאמין שיש לנו תקוה, ואפשר לנו לתקן את הכל בעזרת ה', ולהפוך כל ירידה לתכלית העליה - שיהיה 'תחית־המתים' בעזרת ה', שהעצם הנ"ל תחיה אותנו ונזכה להיזהר בסעודת מלוה־מלכה, ואפילו אם מרגיש שהוא "מלא" כי רק עכשיו גמרנו את סעודת הבוקר וסעודה שלישית... **קח חתיכת 'כזית' ותאכל, ואכן העצם הזאת לא מחפשת "סעודה שלימה"... אדם רוצה לאכול בסעודת מלוה־מלכה 'פיצה' וכו' - תאכל "כזית" לשם־שמים, וזה יהיה 'תחית־המתים'!**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת לחיות מחדש בשמחה עצומה בעזרת ה', לקרב את כל העולם כולו, **להאיר אור רבינו בכל העולם כולו בעזרת ה' - לכולם!** משיח־צדקנו יבוא ותהא הגאולה השלימה!

לעילוי נשמת הרה"ח ר' שלמה ברוך ב"ר אברהם ז"ל